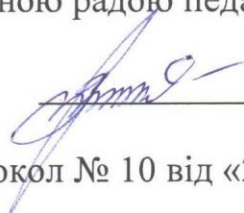

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

Затверджено
вченою радою педагогічного факультету

 В. М. Лабунець

Протокол № 10 від «29» вересня 2020 року

ПРОГРАМА
комплексного кваліфікаційного екзамену
з нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки
(основи природознавства з методикою, дошкільна лінгводидактика, основи
образотворчого мистецтва з методикою керівництва, теорія та методика
фізичного виховання і валеологічної освіти, теорія та методика формування
елементарних математичних уявлень)
для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта
за освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта
на основі ОКР «молодший спеціаліст» (заочна форма навчання)

Укладачі програми:

Бабюк Т. Й. – кандидат пед. наук, доцент,
Галаманжук Л.Л. – доктор пед. наук, професор,
Газіна І. О. – кандидат пед. наук, доцент,
Демчик К. І. – кандидат пед. наук, ст. викладач,
Ватаманюк Г. П. – кандидат пед. наук, ст. викладач.

Кам'янець-Подільський
2020

ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ

Природа Космосу. Природа України.

Значення природничих знань вихователя для його професійної діяльності.

Природні умови України. Клімат України. Ґрунти України.

Води України.

Загальна характеристика царства рослин.

Рослинний світ України. Проблема охорони рослинного світу України.

Різноманітність тваринного світу планети Земля.

Тваринний світ України. Охорона тварин в світі та Україні.

Теоретико-методичні засади методики ознайомлення дітей з природою.

Становлення і розвиток методики ознайомлення дітей з природою.

Використання природи у вихованні дітей дошкільного віку в історії західної прогресивної педагогіки.

Завдання ознайомлення дітей з природою.

Зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з природою в закладі дошкільної освіти.

Принципи відбору знань дітей дошкільного віку про природу.

Куточок природи та ділянка дитячого садка як основна база ознайомлення дітей з природою.

Ділянка закладу дошкільної освіти.

Методика ознайомлення дітей з природою.

Загальна класифікація методів ознайомлення дітей з природою.

Спостереження - основний метод ознайомлення дітей з природою.

Наочні методи ознайомлення дітей з природою.

Технічні засоби в ознайомленні дітей з природою, їх значення.

Практичні методи ознайомлення дітей з природою.

Гра як метод ознайомлення дітей з природою.

Словесні методи ознайомлення дітей з природою.

Загальна характеристика основних форм ознайомлення дітей з природою.

Засоби фіксації знань дітей про природу.

Планування й облік роботи з ознайомлення дітей з природою.

Рекомендована література

1. Бабюк Т. Й. Основи природознавства з методикою у визначеннях, таблицях і схемах. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 256 с.

2. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти: дошкільник-педагог : навч.-метод. посіб. для ВНЗ. Київ : Слово, 2009. 400 с.

3. Плохій З. П. Виховання екологічної культури дошкільників Київ : Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2002. 173 с.
4. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури : (теорет. та метод. аспекти) : монографія. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2010. 319 с.
5. Плохій З. П. Формуємо екологічну компетентність молодшого дошкільника : навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку "Я у Світі". Київ : Світич, 2010. 144 с.
6. Яришева Н. Ф. Природа України. Київ : Вища школа, 1995. 335 с.
7. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1993. 255 с.

ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики

Об'єкт, предмет, мета і завдання курсу.

Лінгвістичні, педагогічні засади дошкільної лінгводидактики.

Історичний огляд становлення і розвитку дошкільної лінгводидактики

Діяльнісний підхід до навчання дітей дошкільного віку рідного мовлення. Мовленнєве спілкування як діяльність.

Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей.

Становлення і розвиток мовлення дітей раннього і дошкільного віку.

Методика розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови

Виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку.

Методика словникової роботи в закладі дошкільної освіти.

Формування граматичної правильності мовлення дітей.

Методика розвитку зв'язного мовлення у дітей.

Методика формування виразності мовлення.

Методика формування оцінно-контрольних дій у навчально-мовленнєвій діяльності

Наступність і перспективність навчання дітей рідної мови в закладах дошкільної освіти та першому класі школи

Організація художньо-мовленнєвої діяльності дітей у закладах дошкільної освіти

Організація художньо-мовленнєвої діяльності у процесі роботи з дитячою книжкою.

Методика ознайомлення дітей із літературними жанрами (казкою, поетичними творами, проведення етичних бесід за змістом сюжетних творів, робота з ілюстраціями)

Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності в театралізованій, образотворчій та музичній діяльності.

Спільна робота сім'ї та закладу дошкільної освіти з розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей.

Рекомендована література

1. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах. Підручник / за ред. А. М. Богущ. Київ : Ліра-К, 2015. 704 с.

2. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: хрестоматія: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / упорядник Богущ А. М. Частина I та II. Київ : Слово, 2005. 720с.

3. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови : підручник. Київ : Вища шк., 2007. 542 с.
4. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Котик Т. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти. Київ : Слово, 2006. 304 с.
5. Богуш А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. 4-те видання., доopr. і доп. Харків : Ранок. 2013. 192 с.
6. Ватаманюк Г. П. Формування комунікативних умінь старших дошкільників у процесі музично-ігрової діяльності: практичний аспект : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2014. 160 с.
7. Луценко І. О. Дитина і дорослий : вчимося спілкуватись : готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. Київ : Світич, 2008. 203 с.

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА

Соціально-естетична сутність образотворчого мистецтва

Сутність та видово-жанрова характеристика образотворчого мистецтва.

Поняття твору мистецтва, його види та методика використання у закладі дошкільної освіти.

Методика використання основ кольорознавства в практиці закладу дошкільної освіти.

Теоретичні основи та організація образотворчої діяльності дітей дошкільного віку

Розвиток у дошкільників інтересу до образотворчої діяльності.

Види образотворчої діяльності дітей дошкільного віку та їхній взаємозв'язок.

Значення видів образотворчої діяльності для виховання та різнобічного розвитку дошкільників.

Організація художнього предметно-розвивального середовища в закладі дошкільної освіти.

Форми організованого навчання образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.

Методи та прийоми організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.

Методика опанування образотворчої діяльності дітьми раннього і дошкільного віку

Програмовий зміст та методика образотворчої діяльності в групах раннього та молодшого дошкільного віку

Програмовий зміст та методика образотворчої діяльності дітей п'ятого року життя.

Програмовий зміст та методика образотворчої діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Спільна робота закладу дошкільної освіти з сім'єю з питань організації образотворчої діяльності дітей.

Наступність в освітній роботі закладу дошкільної освіти і школи з розділу «Образотворче мистецтво».

Рекомендована література

1. Демчик К. І. Художнє виховання старших дошкільників засобами живопису: формування ціннісного ставлення : монографія. Кам'янець-Подільський : Друк-Сервіс, 2017. 167 с.

2. Демчик К. І. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей : навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта». Кам'янець-Подільський, 2009. 128 с., іл.

3. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамати : навч. посіб. 2-ге вид., перерб. і допов. Київ : Виша школа, 2002. 190 с. : іл.
4. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: навч. посібник. Київ : Кондор, 2006. 200 с.
5. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур ; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. Київ : Слово, 2010. 376 с.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Загальні основи теорії і методики фізичного виховання та валеологічної освіти дошкільників

Предмет теорії і методики фізичного виховання дітей від народження до шести років.

Основи здорового способу життя дошкільників.

Становлення системи фізичного виховання.

Етапи розвитку теорії та методики фізичного виховання.

Основні джерела розвитку теорії фізичного виховання.

Сучасні проблеми теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Характеристика завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Комплексний підхід у реалізації завдань з фізичного виховання.

Характеристика засобів фізичного виховання.

Закономірності формування рухових навичок у дітей.

Методи і прийоми навчання фізичним вправам.

Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку.

Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку

Гімнастика у навчанні дітей фізичним вправам.

Гімнастика як засіб фізичного виховання.

Методика навчання основним рухам.

Вправи спортивного характеру.

Комплексний вплив вправ спортивного характеру на всебічний розвиток дітей.

Особливості методики розучування вправ спортивного характеру.

Ігри з елементами спорту.

Рухливі ігри.

Особливості методики проведення рухливих ігор.

Українські народні рухливі ігри.

Основні форми роботи з фізичного виховання у закладах дошкільної освіти

Фізичне виховання дітей раннього віку

Особливості розвитку моторики дітей раннього віку.

Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня.

Структура гігієнічної гімнастики з елементами корекції, особливості проведення в різних вікових групах.

Обґрунтування необхідності проведення малих форм активного відпочинку.

Заняття з фізичної культури - основна форма роботи з фізичного виховання в умовах закладу дошкільної освіти.

Значення занять з фізичної культури на повітрі.

Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку є повсякденному житті.

Організація фізичного виховання та оздоровлення дітей в закладі дошкільної освіти

Планування та облік роботи з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.

Організація та керівництво системою фізичного виховання в ЗДО.

Функціональні обов'язки завідуючої, методиста, медичного працівника, вихователя, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника.

Зв'язок сім'ї та ЗДО в роботі з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку.

Значення співпраці з родинами в галузі фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Рекомендована література

1. Вільчковский Е. С., Курок О. І. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі. Київ, 2001. 508 с.
2. Загородня Л. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Л. П. Загородня, С. А. Титаренко, Г. П. Барсукоєська. [за заг. ред. Л.П.Загородньої]. Суми : Університетська книга, 2015. 272 с.
3. Комісарик М., Чуйко Г. Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : підручник. Чернівці : Книги – ХХІ, 2013. 484 с.
4. Левченко Т. Г. Валеологія щодня. Основи здоров'я для дітей 5-6 років / Т. Г. Левченко. Харків : Основа, 2014. 221, [3] с. : іл.
5. Лущик І. В. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. Четвертий рік життя: метод. посіб. Харків : Основа, 2007. 176 с.
6. Максимова О. О. Валеологічна освіта дітей дошкільного віку (теоретико – методичні засади): навчально - методичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 213 с.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ

Теоретичні основи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

Предмет і завдання курсу.

Розвиток і сучасний стан методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

Методи та прийоми навчання дітей дошкільного віку початкам математики.

Загально-дидактичні принципи та їх сутність використання у освітньо-виховному процесі ЗДО.

Наочність та її види.

Організація навчання математики в дитячому садку.

Обладнання.

Основи практичної діяльності по формуванню елементарних математичних уявлень дошкільників.

Методика формування уявлень про множину, число, лічбу та обчислення.

Розвиток уявлень про величину предметів.

Формування у дітей уявлень про форму предметів та геометричні фігури.

Особливості просторових уявлень дітей дошкільного віку та методика їх формування.

Особливості часових уявлень дітей дошкільного віку. Формування уявлень і понять про час у дітей дошкільного віку.

Наступність у роботі дитячого садка і школи в навчанні дітей математики.

Логіко-математична складова формування елементарних математичних уявлень дошкільників.

Логіко-математичний розвиток

Логічні операції

Ігри з геометричних фігур

Судження.

Монгольська гра.

Умовивід.

Класифікація предметів, геометричних фігур, множин.

Заперечення.

Методика роботи з паличками.

Квадрат Воскобовича.

Лабіринти.

Ребуси.

Друдли.

Рекомендована література

1. Васильченко Н. П. Жива математика : посібник для підготовки дитини до школи. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2008. 128 с.
2. Газіна І. О. Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. для студ. напряму підготовки «Дошкільна освіта» та вихователів дошк. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. 224 с.
3. Газіна І. О. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2009. 240 с.
4. Газіна І. О. Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку: методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2010. 172 с.
5. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників : методичний посібник. Харків : Видавництво «Ранок», 2008. 160 с.
6. Старченко В. А. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників. Київ : Видавництво «Світич», 2009. 80 с.
7. Степанова Т. М. Індивідуалізація і диференціація навчання математики дітей старшого дошкільного віку. Монографія. Київ : Видавничий дім «Слово», 2006. 208 с.
8. Стеценко І. Логіки світу. Розвиток логічного мислення дітей 4-го року життя. Київ : Ред. загальнопед. газ., 2004. 112 с.
9. Сухар В. Л. Вивчаємо математику. Старший дошкільний вік. Харків : Ранок, 2017. 192 с.
10. Щербакова К. Й. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1996. 240 с.